KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 26.01.2006
KOM(2006) 22 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

om gennemførelse af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet

{SEK(2006) 82}

INDHOLDSFORTEGNELSE

I. INDLEDNING 3

II. ANVENDELSESOMRÅDE 4

III. FORANSTALTNINGER TIL BESKYTTELSE AF SUPPLERENDE PENSIONSRETTIGHEDER FOR ARBEJDSTAGERE, DER FLYTTER INDEN FOR FÆLLESSKABET 5

1. Ligebehandling med hensyn til bevarelse af rettigheder 5

2. Sikring af grænseoverskridende betalinger 6

3. Grænseoverskridende medlemskab af en pensionskasse for udstationerede arbejdstagere 7

a) Foranstaltninger vedtaget for at tillade indbetaling af bidrag fra og på vegne af udstationerede arbejdstagere, artikel 6, stk. 1 7

b) Fritagelse for indbetaling af bidrag, artikel 6, stk. 2 8

4. Information af medlemmerne af ordningen 9

IV. KONKLUSIONER OG UDVIKLING 10

I. INDLEDNING

Ordningerne for supplerende pensioner har udviklet sig meget forskelligt i medlemsstaterne. EU omfatter nu 25 medlemsstater, og pensionsmønsteret i EU er blevet stadig mere varieret. Dette gælder ikke kun for lovbestemte pensionsordninger, men også for supplerende pensionsordninger, hvilket gør det vanskeligt at klassificere ordningerne ud fra den traditionelle klassifikation med tre søjler[1].

Gennemførelsen af det grundlæggende princip om fri bevægelighed for arbejdstagere, som er fastlagt i EF-traktaten, indebærer en beskyttelse af pensionsrettigheder, hvad enten det drejer sig om lovbestemte eller supplerende rettigheder for arbejdstagere, der flytter inden for EU. Medens koordineringen af de sociale pensionsordninger giver vandrende arbejdstagere mulighed for fuldt ud at bevare deres optjente lovbestemte pensionsrettigheder, er foranstaltningerne til en bedre sikring af supplerende pensionsrettigheder stadig på et forberedende stadium. Der er en bred erkendelse af, at det system for koordinering, som er fastlagt i forordning nr. 1408/71/EØF, og særlig bestemmelserne for sammenlægning af lovbestemte pensionsordninger, principielt ikke er egnet til ordninger for supplerende pensionsordninger. Den meget store spredning i disse ordninger i og indbyrdes mellem medlemsstaterne og det, at supplerende pensionsordninger ofte ikke er lovbestemte, men er oprettet på initiativ af den private sektor, gør det vanskeligt at anvende ensartede bestemmelser. De fleste supplerende pensionsordninger dækkes således ikke af forordning nr. 1408/71/EØF. Et direktiv inden for området supplerende pensionsrettigheder ville være et egnet juridisk instrument for at sikre de supplerende pensionsrettigheder for personer, der flytter inden for EU.

Den 29. juni 1998 vedtog Rådet direktiv 98/49/EF (i det følgende benævnt "direktivet") om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet[2]. Direktivet skulle være gennemført i EU-15 den 25. juli 2001 og i de nye medlemsstater den 1. maj 2004. Ved gennemførelsen af de foranstaltninger, der skulle vedtages i henhold til dette direktiv, tages der hensyn til de supplerende pensionsordningers specielle art og karakteristika. Ved at fastsætte visse rettigheder for medlemmerne af sådanne ordninger, begrænses hindringerne for den fri bevægelighed, som følger af tabet af alle eller nogle supplerende pensionsrettigheder på grund af flytning til en anden medlemsstat for at søge arbejde. Disse rettigheder er beskrevet detaljeret i del III.

---

1 Blandt andet beskrevet i meddelelse fra Kommissionen af 11. maj 1999 "Mod et indre marked for supplerende pensioner - Resultater af høringerne i forbindelse med grønbogen om supplerende pensioner i det indre marked" (KOM(99) 134 endelig).

2 EFT L 209 af 25.7.1998, s. 46.

I henhold til artikel 10, stk. 3, i direktivet, skal denne rapport omhandle anvendelsen af direktivet og om nødvendigt indeholde forslag til eventuelt nødvendige ændringer. For at få et så omfattende overblik som muligt er der blevet sendt et spørgeskema til regeringerne i EU-medlemsstaterne og EFTA-landene[3]. Kommissionen har også hørt medlemmerne af pensionsforummet[4]. Denne rapport bygger hovedsagelig på oplysninger fra dem, der besvarede skemaet. Det skal bemærkes, at de oplysninger, der blev sendt til Kommissionen, varierede temmelig meget med hensyn til indhold og detaljer. Indholdet af denne rapport afspejler situationen i medlemsstaterne i september 2005.

II. ANVENDELSESOMRÅDE

I henhold til direktivet er en supplerende pensionsordning enhver erhvervstilknyttet pensionsordning, der er oprettet i overensstemmelse med national lovgivning og praksis, eller enhver kollektiv eller tilsvarende ordning, der har til formål at sikre arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende en supplerende pension, uanset om sådanne ordninger er fastsat ved lov eller frivillige. Undtaget fra direktivets anvendelsesområde er de ordninger, som er omfattet af udtrykket "lovgivning", som defineret i artikel 1, litra j), i forordning (EØF) nr. 1408/71, eller for hvilke en medlemsstat har afgivet en erklæring i henhold til nævnte artikel.

Tabel 1 "Sagligt anvendelsesområde" i bilag 1 i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt rapporten om gennemførelsen af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet, giver en kort oversigt over supplerende pensionsordninger i medlemsstaterne, som falder ind under direktivets anvendelsesområde. Hvis der findes supplerende pensionsordninger, som undtagelsesvist er dækket af forordning (EØF) nr. 1408/71, anføres dette i tabellen. Alle andre oplysninger, som findes i denne rapport om medlemsstaternes gennemførelsesforanstaltninger, omhandler de supplerende pensionsordninger, som er anført i denne tabel. Det skal bemærkes, at som følge af den komplicerede karakter og store variation i de supplerende pensionsordninger er denne tabel ikke udtømmende.

Direktivet finder anvendelse, uanset om den supplerende pension bygger på en funderet ordning, en løbende finansieret ordning eller virksomhedshenlæggelser. De fleste af de supplerende pensionsordninger fungerer på et funderet grundlag - forenklet vil det sige, at fonde, som fungerer uafhængigt af arbejdsgiveren, modtager bidrag, investerer disse og udbetaler ydelser. Men der findes andre systemer, der finansieres løbende eller kombineres med en finansieret ordning eller med virksomhedshenlæggelser. Ifølge svarene fra spørgeskemaet kan man finde supplerende pensionsordninger, der bygger på den sidstnævnte form for finansiering, dvs. pensionstilsagn på grundlag af virksomhedshenlæggelser, i næsten halvdelen af medlemsstaterne, nemlig Østrig, Belgien, Danmark, Tyskland, Italien, Luxembourg, Portugal, Spanien, Sverige og Det Forenede Kongerige samt Norge.

---

[3] Kun Norge svarede.

[4] Pensionsforummet er et udvalg vedrørende supplerende pensioner og omfatter medlemsstaterne, arbejdsmarkedsparterne og relevante europæiske organisationer. Det blev officielt oprettet ved Kommissionens afgørelse K (2001) 1775 af 9. juli 2001. Der indkom svar fra følgende aktørorganisationer: AIM, EAPSPI og EFRP. Nogle nationale organisationer besvarede spørgeskemaet individuelt.

Direktivet finder ikke kun anvendelse på alderspensioner, men også på invalide- og efterladtepensioner, når der er fastsat bestemmelser herfor. I alle de medlemsstater, hvor der er dækning for biometriske risici for efterladte, drejer det sig ved de mulige efterladte, der kan dækkes, om ægtefælle og børn. Dette fastsættes enten ved en udtrykkelig henvisning eller med anvendelse af mere omfattende udtryk som f.eks. lovlige arvinger eller begunstigede, der også kan bruges som en definition, som dækker ægtefælle og børn.

III. FORANSTALTNINGER TIL BESKYTTELSE AF SUPPLERENDE PENSIONSRETTIGHEDER FOR ARBEJDSTAGERE, DER FLYTTER INDEN FOR FÆLLESSKABET

1. Ligebehandling med hensyn til bevarelse af rettigheder

I artikel 4 i direktivet er det fastsat, at en arbejdstager, som har erhvervet optjente pensionsrettigheder under en supplerende pensionsordning i en medlemsstat, og som flytter til en anden medlemsstat, skal kunne bevare disse rettigheder i samme udstrækning som arbejdstagere, der ophører med at arbejde, men fortsat bor i den pågældende medlemsstat.

Målet med denne artikel er at sikre, at personer, som flytter til en anden medlemsstat, ikke behandles dårligere end de personer, der ophører med en beskæftigelse, men fortsat bliver boende i samme medlemsstat. Ved at fastlægge dette princip sikrer artikel 4 som en minimumsstandard en ligebehandling af indenlandske og grænseoverskridende sager med hensyn til bevarelse af allerede erhvervede rettigheder.

Nogle medlemsstater mente, at der ikke var behov for at vedtage specifikke foranstaltninger for at efterleve denne artikel. Som begrundelse herfor anførte regeringer i medlemsstaterne oftest, at de eksisterende lovrammer eller de kollektive aftaler vedrørende bevarelse af erhvervede rettigheder ikke sondrer mellem arbejdstagere, der forbliver i en medlemsstat, og arbejdstagere, der flytter til en anden medlemsstat.

En række medlemsstater har dog indført en specifik bestemmelse for at sikre, at der anvendes de samme principper for bevarelse af erhvervede pensionsrettigheder, når et medlem af en ordning rejser til en anden medlemsstat for at bosætte sig her. En sådan specifik bestemmelse kan findes i lovgivningen i Frankrig, Tyskland, Grækenland[5], Irland, Letland, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Portugal, Det Forenede Kongerige og Norge. Blandt disse medlemsstater har man brugt to former for lovgivning; Frankrig, Irland og Det Forenede Kongerige besluttede at vedtage et forbud mod uensartede bestemmelser, mens de øvrige ovennævnte medlemsstater foretrak en positiv bestemmelse for at sikre ligebehandling[6]. Ifølge de estiske myndigheder finder direktiv 98/49/EF anvendelse i Estland med hensyn til

---

[5] Den græske lovgivning blev endeligt vedtaget den 3. november 2004 (præsidentdekret nr. 227/2004, offentliggjort i EFT 212 af 5. november 2004).

[6] Et eksempel er den portugisiske gennemførelseslovgivning, som har følgende ordlyd: "Arbejdstagere, som er medlemmer af en supplerende pensionsordning, hvor der ikke mere indbetales bidrag til ordningen, fordi arbejdstageren flytter fra en medlemsstat til en anden, bevarer de pensionsrettigheder, som er optjent under disse ordninger på samme vilkår, som gælder for medlemmer, der er ophørt med at indbetale bidrag, men som bliver boende på nationalt område. 2.1 Bestemmelserne i (1) finder også anvendelse på andre ydelsesberettigede personer under den pågældende supplerende ordning".

obligatorisk finansierede pensionsordninger; direktivet er blevet gennemført med loven om finansierede pensioner[7].

Direktivets virkninger med hensyn til, om det faktisk har ført til en ændring i praksis, synes at have været begrænset, da medlemsstaterne anførte, at der allerede forud for direktivet var fastsat bestemmelser om ikke-forskelsbehandling på dette område.

De tilsvarende henvisninger i de nationale bestemmelser kan ses i bilag I - tabel 2 "Ligebehandling med hensyn til bevarelse af pensionsrettigheder" i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt rapporten om gennemførelsen af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet.

2. Sikring af grænseoverskridende betalinger

I henhold til artikel 5 i direktivet sikrer medlemsstaterne, at ydelser under supplerende pensionsordninger udbetales til medlemmer og tidligere medlemmer samt andre personer, der er ydelsesberettigede i henhold til en sådan ordning, i alle medlemsstater med fradrag af eventuelle skatter og transaktionsomkostninger. Udbetaling af ydelser i hele Europa er en meget vigtig forudsætning for gennemførelsen af de to principper om fri bevægelighed for arbejdstagere og kapital.

Adskillige medlemsstater (Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Luxembourg, Malta, Nederlandene, Portugal, Slovenien og Det Forenede Kongerige) og Norge har indført en særlig bestemmelse i deres lovgivning, der fastslår, at udbetaling af ydelser udbetales til berettigede personer, der er flyttet til en anden medlemsstat[8].

Denne bestemmelse var - i modsætning til de øvrige ovennævnte - allerede vedtaget inden direktivet. Cypern og Spanien vedtog ikke særlige bestemmelser udelukkende med henblik på gennemførelsen af nærværende direktiv, men vedtog en mere generel lovgivning, hvor det er fastlagt, at kapitalbevægelser og betalinger mellem indenlandsk bosatte og personer, der er bosat i en anden medlemsstat, gennemføres uden begrænsninger.

I de medlemsstater, hvor der ikke blev gennemført nogen lovgivning, bekræftede man, at disse landes lovbestemmelser eller kollektive aftaler allerede var i overensstemmelse med kravet i artikel 5. Ifølge de fleste af disse medlemsstater fremgår dette af, at medlemsstaternes nuværende lovgivning ikke sondrer mellem medlemmer, der er bosat i landet, og medlemmer, der flytter til en anden medlemsstat, med hensyn til betalinger. Andre medlemsstater bekræftede, at der ikke var behov for at vedtage en eksplicit bestemmelse, fordi deres lovgivning ikke omfatter bestemmelser, der hindrer kapitalens fri bevægelse med hensyn til grænseoverskridende betalinger i forbindelse med supplerende pensionsordninger.

---

7 Svar fra de estiske myndigheder af 1.8.2005. Kommissionens tjenestegrene er i gang med at evaluere den estiske ordning for finansierede pensioner.

8 Følgende ordlyd fra den finske lov om forsikringsfonde er et eksempel på en sådan specifik bestemmelse:
"Supplerende ydelser til medlemmer af en pensionsfondordning eller andre personer, som er eller har været dækket af en ordning for supplerende ydelser, får også udbetalt ydelser i andre EØS-medlemsstater på samme vilkår som i Finland. Medmindre andet er fastlagt i fondens vedtægter, kan supplerende ydelser også udbetales i lande uden for EØS".

Ligesom artikel 4 synes denne artikel ikke at have ført til en markant ændring af medlemsstaternes praksis. Selv fra de medlemsstater, der havde vedtaget en eksplicit bestemmelse, kom der ikke oplysninger om, at der havde været en anden praksis på stedet inden vedtagelsen af denne bestemmelse. Dette synes at indikere, at ved næsten alle former for ordninger udgjorde en sikring af udbetaling af ydelser uden begrænsninger til (tidligere) medlemmer af ordningen, som er bosat i en anden medlemsstat, ikke noget problem.

De tilsvarende henvisninger i de nationale lovbestemmelser kan ses i bilag I - tabel 3 "Grænseoverskridende betalinger" i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt rapporten om gennemførelsen af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet.

3. Grænseoverskridende medlemskab af en pensionskasse for udstationerede arbejdstagere

Artikel 6 omhandler udstationerede arbejdere som defineret i forordning (EØF) nr. 1408/71. Der er tale om en sådan udstationering, når en arbejdstager midlertidigt udsendes af sin arbejdsgiver til en anden medlemsstat end den, hvor han normalt er beskæftiget. Det maksimale tidsrum for udstationering udgør 12 måneder; i særlige tilfælde kan dette udvides til op til 24 måneder. Den udsendte arbejdstager er i hele udstationeringsperioden knyttet direkte til den udsendende virksomhed.

En arbejdstager, som er villig til midlertidigt at arbejde i udlandet for en arbejdsgiver, kan med god grund forvente, at han ikke skal lide økonomisk tab med hensyn til rettigheder vedrørende supplerende pensioner. Ved at skulle skifte til en ny ordning under udstationeringen i udlandet - forudsat at der findes en - kunne arbejdstageren komme til at lide betydelige finansielle tab. F.eks. kunne det ske, at arbejdstageren ikke optjener rettigheder i udstationeringsperioden, fordi han ikke er i stand til at opfylde de krav til optjeningsperioder, som måtte gælde i dette land. På samme måde kan det medføre problemer, hvis den nye ordning ikke kan kombineres med den tidligere ordning. Det er f.eks. vanskeligt at beregne den nødvendige dækning i tilfælde af, at man skifter fra en ordning med fastlagte ydelser til en ordning med fastlagte bidrag. Disse problemer kan undgås ved et grænseoverskridende medlemskab, hvilket betyder, at arbejdstageren forbliver i den oprindelige ordning under udstationeringen. Artikel 6 tillader derfor et grænseoverskridende medlemskab, da artiklen fastsætter, at arbejdsgivere og udstationerede arbejdstagere skal have mulighed for fortsat at betale bidrag til den supplerende ordning, som har hjemsted i den oprindelige medlemsstat, i det tidsrum, hvor arbejdstageren er udstationeret i en anden medlemsstat. Når der fortsat indbetales bidrag, kræves det af medlemsstaterne, at de sikrer, at udstationerede arbejdstagere og deres arbejdsgivere fritages for enhver forpligtelse til at indbetale bidrag i en anden medlemsstat.

a) Foranstaltninger vedtaget for at tillade indbetaling af bidrag fra og på vegne af udstationerede arbejdstagere, artikel 6, stk. 1

Nogle medlemsstater oplyste, at der ikke var behov for at vedtage særlige foranstaltninger for at gøre det muligt at fortsætte indbetalingen af bidrag under udstationeringen. Gennemgående begrundede medlemsstater dette med, at kontrakter og kollektive aftaler vedrørende supplerende pensionsordninger i den oprindelige medlemsstat fortsat finder anvendelse på parterne under udstationeringen. Ifølge disse medlemsstater indbetales bidragene af og på vegne af udstationerede arbejdstagere derfor som normalt i overensstemmelse med de

bestemmelser, der gælder for indbetaling af bidrag. Endvidere fastholdt man, at der er overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, som følge af, at der ikke findes bestemmelser, som forbyder indbetaling af bidrag til supplerende pensionsordninger under en udstationering.

Nogle medlemsstater har dog vedtaget eksplicitte bestemmelser for at sikre mulighed for en fortsat indbetaling af bidrag under en udstationering. Sådanne bestemmelser er blevet vedtaget i Frankrig, Grækenland, Luxembourg, Malta, Nederlandene, Portugal, Sverige, Det Forenede Kongerige og Norge.

Mens retten til fortsat at indbetale bidrag i Grækenland skal gøres gældende inden for 30 dage efter modtagelsen af meddelelsen om udstationering af arbejdstageren, er der i de øvrige ovennævnte lande ingen særlige begrænsninger for udøvelsen af denne rettighed. Bestemmelserne i Luxembourg og Sverige fastsætter, at indbetalingen ikke blot kan videreføres, men at den skal videreføres i udstationeringsperioden.

b) Fritagelse for indbetaling af bidrag, artikel 6, stk. 2

Dette krav er relevant for medlemsstater, som har obligatoriske supplerende pensionsordninger. Ligesom en generel obligatorisk supplerende pensionsordning eller et obligatorisk medlemskab for en bestemt sektor kunne obligatoriske supplerende pensionsordninger udgøre en hindring for princippet om fritagelse for indbetaling af bidrag til supplerende pensionsordninger i en anden medlemsstat. I disse tilfælde må værtsstaten således sikre, at udstationerede arbejdstagere og deres arbejdsgivere ikke er omfattet af den obligatoriske ordning.

Nogle medlemsstater har oplyst, at der ikke er behov for eksplicitte bestemmelser til gennemførelse af artikel 6, stk. 2. Som begrundelse herfor anførte disse medlemsstater gennemgående, at der ikke findes nogen generelle obligatoriske supplerende pensionsordninger, eller at der ikke findes nogen lovgivning, som gør medlemskab af en ordning obligatorisk.

Andre medlemsstater har dog vedtaget specifikke bestemmelser. I den nederlandske lovgivning er det f.eks. fastlagt, at når der fortsat sker indbetaling af bidrag i en anden medlemsstat under en udstationering i Nederlandene, er en arbejdstager, som er udstationeret i Nederlandene, og hans arbejdsgiver fritaget for forpligtelsen til at indbetale bidrag i Nederlandene. Belgien, Danmark, Frankrig og Sverige (sidstnævnte land kun delvist) og Norge har tilsvarende bestemmelser.

Grækenland, Luxembourg, Malta og Portugal har også gennemført særlige bestemmelser vedrørende dette spørgsmål, men med en anden synsvinkel. I græsk lovgivning er det f.eks. fastlagt, at udstationerede arbejdstagere, og hvor der er bestemmelser herom hans arbejdsgiver, er fritaget for enhver forpligtelse til at indbetale bidrag til supplerende pensionsordninger i en anden medlemsstat. Luxembourg, Malta og Portugal har vedtaget næsten lignende bestemmelser. I Kommissionens tjenestegrene er det opfattelsen, at denne form for bestemmelser måske ikke bidrager til gennemførelse af artikel 6, stk. 2, da der kan sættes spørgsmålstegn ved, om denne bestemmelse kan håndhæves juridisk i de medlemsstater, hvor arbejdstageren er udstationeret.

Hvis en arbejdstager tager til udlandet for at arbejde i en kort periode for sin arbejdsgiver, har han brug for at vide, hvad der sker med hans rettigheder mht. den supplerende pension i dette tidsrum. Arbejdstageren og arbejdsgiveren er interesseret i en enkel procedure uden at blive

pålagt ekstraomkostninger og komplicerede administrative ordninger. Ved hjælp af et grænseoverskridende medlemskab får de et instrument, der gør dette muligt. Især ansatte i multinationale virksomheder, som i løbet af deres karriere udstationeres flere gange, drager nytte af dette instrument. Hvis der ikke fandtes en lovbestemt ret til et grænseoverskridende medlemskab, afhang det af ordlyden i de pågældende kontrakter, om det var tilladt eller ej at fortsætte med indbetalingen af bidrag. Med kodificeringen af denne rettighed har arbejdstageren og arbejdsgiveren fået juridisk sikkerhed på dette område, hvilket er af afgørende betydning ved planlægning af udstationeringer.

De tilsvarende henvisninger i de nationale lovbestemmelser kan ses i bilag I - tabel 4 "Grænseoverskridende medlemskab for udstationerede arbejdstagere" i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt rapporten om gennemførelsen af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet.

4. Information af medlemmerne af ordningen

I henhold til artikel 7 i direktivet træffer medlemsstaterne foranstaltninger med henblik på at sikre, at arbejdsgivere, bestyrelser eller andre, der administrerer supplerende pensionsordninger, i et tilstrækkeligt omfang oplyser medlemmerne om deres pensionsrettigheder og muligheder, når de flytter til en anden medlemsstat. Disse oplysninger skal mindst svare til de oplysninger, der gives de medlemmer af ordningen, for hvilke der ikke længere betales bidrag, men som forbliver i den samme medlemsstat.

Supplerende pensioner, især i de medlemsstater, der har supplerende pensionsordninger med et højt niveau for ydelserne, får en stadig større betydning som garanti for en tilstrækkelig indkomst, når man bliver gammel. Det er derfor naturligt, at personer, der har til hensigt at arbejde i en anden medlemsstat, ønsker at få klarhed over, hvilke konsekvenser det har for deres erhvervede pensionsrettigheder, inden de tager en endelig beslutning. Det er derfor bydende nødvendigt at sørge for tilstrækkeligt med oplysninger inden for dette område.

Nogle medlemsstater henviste til det sidstnævnte minimumskrav og oplyste, at der ikke var blevet vedtaget særlige foranstaltninger med hensyn til de informationer, der skal gives til medlemmer af ordningen. I den forbindelse anførte man, at omfanget af information harmoniseres med indholdet i direktivet og er det samme for alle medlemmer af ordningen, uanset om de bliver boende i deres oprindelige medlemsstat eller flytter til en anden medlemsstat.

Imidlertid har otte lande (Grækenland, Portugal, Malta, Nederlandene, Irland, Letland, Luxembourg og Norge) vedtaget eksplicitte bestemmelser herom. Det er af stor betydning, at arbejdstagerne informeres i tilstrækkeligt omfang, især med hensyn til de muligheder og alternativer der findes, inden de tager til en anden medlemsstat for at arbejde. I nogle medlemsstater gav direktivet anledning til en udvidelse af retten til informationer i den forbindelse. Men de fleste lande henviste til deres allerede eksisterende informationskrav forud for direktivet.

De tilsvarende henvisninger i de nationale lovbestemmelser kan ses i bilag I - tabel 5 "Information af medlemmer af ordningen" i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der er vedlagt rapporten om gennemførelsen af Rådets direktiv 98/49/EF af 29. juni 1998 om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet.

IV. KONKLUSIONER OG UDVIKLING

Med hensyn til de første to foranstaltninger til beskyttelse af pensionsrettigheder - ligebehandling med hensyn til bevarelse af pensionsrettigheder og grænseoverskridende betalinger - viste en analyse af svarene fra medlemsstaterne, at ifølge nogle medlemsstater var disse rettigheder allerede tilstrækkeligt sikret i disse medlemsstater, inden direktivet trådte i kraft. Ikke desto mindre vil kodificeringen af disse rettigheder med direktivet give større juridisk sikkerhed og hjælpe arbejdstagere, som overvejer, om de skal flytte til udlandet. Ved at lade disse principper indgå i EU-lovgivningen sikrer man endvidere, at mobile arbejdstagere ikke stilles i en situation, som udgør et tilbageskridt i forhold til standarden på EU-niveau.

De rettigheder, som er fastlagt i artikel 6, tjener ikke kun til at give større retssikkerhed, men fastlægger også en enkel procedure, der giver et medlem af en supplerende pensionskasse mulighed for at optjene rettigheder i udstationeringsperioden. Artikel 6, som giver mulighed for grænseoverskridende medlemskab, tjener således til i tilstrækkeligt omfang at beskytte arbejdstagere, som midlertidigt er udstationeret i en medlemsstat. Det er lige så vigtigt, at dette grænseoverskridende medlemskab ikke bliver mindre attraktivt, fordi arbejdsgiveren eller arbejdstageren skal betale bidrag til en obligatorisk pensionsordning i den medlemsstat, hvor arbejdstageren er udstationeret. At gøre det lettere at få et grænseoverskridende medlemskab for udstationerede arbejdstagere kan derfor anses som et vigtigt skridt i retning af at fremme arbejdskraftens mobilitet i forbindelse med kortvarig udstationering som defineret i forordning (EØF) nr. 1408/71.

Med hensyn til den information, der gives medlemmerne af en ordning, var virkningen af direktivet på medlemsstaternes bestemmelser om information af stor betydning, om end de fleste eksisterende bestemmelser allerede omfattede et krav om information, der mindst svarer til det niveau, som er fastlagt i artikel 7.

Supplerende pensionsordninger har endnu ikke udviklet sig til et vigtigt element i de nationale pensionssystemer i alle medlemsstater. Men som det fremgik af den fælles rapport fra Kommissionen og Rådet om tilstrækkelige og bæredygtige pensioner[9], har mange medlemsstater for nylig gennemført strukturelle pensionsreformer, hvilket har betydning for udformningen af deres ordninger for supplerende pensioner. Disse reformer medfører ofte, at der lægges stigende vægt på supplerende pensioner for at sikre, at borgere i EU har en tilstrækkelig indkomst i alderdommen. Det er derfor af stor betydning, at de supplerende pensionsrettigheder hos en arbejdstager, der udnytter sin ret til at bo og arbejde i en anden medlemsstat, beskyttes i tilstrækkeligt omfang.

Efter vedtagelsen af dette direktiv har flere lovinitiativer på EU-niveau bidraget til at styrke udnyttelsen af retten til fri bevægelighed for arbejdstagere:

Grænseoverskridende betalinger

Den første aktion vedrører garanti for grænseoverskridende betalinger, med fradrag af eventuelle skatter og transaktionsomkostninger. Ikke kun en manglende modtagelse af en

[9] Fælles rapport fra Kommissionen og Rådet om tilstrækkelige og bæredygtige pensioner, som godkendt af Rådet den 6. marts (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) og den 7. marts (økonomi og finans) som et bidrag til Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2003, s. 8-9, Rådets dok. nr. 6527/2/03/REV 2.

betaling, men også høje transaktionsomkostninger, der fratrækkes inden en betaling til et andet land effektueres, kan påvirke arbejdstagernes mobilitet. Forordning (EF) nr. 2560/2001 af 19. december 2001 om grænseoverskridende betalinger i euro bidrager til en sænkning af sådanne omkostninger.

Grænseoverskridende medlemskab

Inden for området grænseoverskridende medlemskab udgør vedtagelsen af direktiv 2003/41/EF af 3. juni 2003 om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed (pensionsfondsdirektivet) endnu et juridisk tiltag på EU-niveau. Den gensidige anerkendelse af tilsynet med arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, som blev indført med direktivet, udgør en grundlæggende forudsætning for, at disse institutioner kan arbejde grænseoverskridende og giver følgelig mulighed for et grænseoverskridende medlemskab. Med sådanne bestemmelser har pensionsfondsdirektivet gjort grænseoverskridende mobilitet markant lettere. Et grænseoverskridende medlemskab har den fordel, at arbejdstageren kan forblive i samme ordning, når han flytter til et job i en anden medlemsstat, således at der ikke sker nogen ændringer af ordningen.

Kommissionens initiativ på pensionsbeskatningsområdet for at fjerne alle beskatningsbestemmelser, der diskriminerer udenlandske pensionsfonde, har som mål at gøre det lettere at have et grænseoverskridende medlemskab. Med meddelelse KOM(2001) 214 bebudede Kommissionen, at den vil overvåge de nationale beskatningsregler, der virker hindrende på et grænseoverskridende medlemskab af pensionsordninger, og at den vil tage de nødvendige skridt for at sikre, at bestemmelserne er i overensstemmelse med traktaten. Som følge heraf har Kommissionen indledt en overtrædelsesprocedure i henhold til artikel 226 i EF-traktaten mod nogle medlemsstater[10].

Krav vedrørende information

Med hensyn til information blev der også gennemført yderligere aktioner i forbindelse med pensionsfondsdirektivet. Der blev taget et skridt fremad med kravet til institutioner for arbejdsmarkedsrelaterede pensioner om, at deres medlemmer og modtagerne af pension skal have en række oplysninger om spørgsmål vedrørende deres pensionsydelser. Men da pensionsfondsdirektivets anvendelsesområde ikke er identisk med dette direktivs, vedrører disse bestemmelser ikke alle institutioner for supplerende pensioner.

Perspektiver

Ingen regeringer oplyste, at der stadig fandt diskriminering sted i indenlandske og grænseoverskridende tilfælde, eller at udøvelsen af rettigheder i forbindelse med udstationering af arbejdstagere inden for medlemsstaterne var ændret i praksis. Dette gælder næsten uden undtagelse for svarene fra medlemmerne af pensionsforummet. Kun et medlem oplyste, at der var problemer med hensyn til den praktiske anvendelse af direktivet. Medlemmet oplyste, at der f.eks. var problemer med udøvelsen af retten til fortsat at kunne indbetale til den oprindelige ordning i udstationeringsperioden.

I de tilfælde, hvor der var oplysninger om arbejdstagere, der stilles dårligere i forbindelse hermed, var det oftest omtale fra regeringerne og medlemmerne af pensionsforummet af

[10] Yderligere oplysninger kan fås på: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/personal_tax/pensions/index_en.htm

problemer som følge af forskellige skattesystemer og forskellige bestemmelser vedrørende erhvervelse af rettigheder. Sidstnævnte problem vedrører det, der oftest omtales som "overførsel" af supplerende pensionsrettigheder, dvs. muligheden for at erhverve og bevare pensionsrettigheder i tilfælde af arbejdsmæssig mobilitet. I andre tilfælde drejede det sig måske ikke om problemet med at erhverve rettigheder, men om i praksis at gøre krav gældende vedrørende rettigheder.

Direktivet omhandler dog ikke disse hindringer for mobilitet. Der findes således fortsat hindringer for arbejdstagernes fri bevægelighed med hensyn til supplerende pensioner. I selve direktivet kommer dette til udtryk ved omtalen af, at direktivet kun udgør et første tiltag (jf. betragtning 4), og at det kun "bidrager" til en fjernelse af hindringerne for den fri bevægelighed (jf. betragtning 7 og artikel 1).

Kommissionen har erkendt, at en utilstrækkelig mulighed for overførsel af supplerende pensionsrettigheder kan skabe store hindringer for arbejdstagernes mobilitet og derfor for arbejdstagernes fri bevægelighed, som er en af de grundlæggende rettigheder, der er fastsat i traktaten.

Kommissionen har hørt arbejdsmarkedsparterne ved to lejligheder, senest i september 2003 (SEK(2003) 916). Med denne meddelelse har Kommissionen startet andet trin af høringen af arbejdsmarkedsparterne om foranstaltninger til at forbedre muligheden for overførsel af erhvervstilknyttede pensionsrettigheder og har foreslået, at der bør forhandles om en europæisk kollektiv ramme inden for dette område. Da arbejdsmarkedsparterne har divergerende opfattelser af behovet for at indlede forhandlinger, fremlagde Kommissionen den 20. oktober 2005 et forslag til direktiv til forbedring af muligheden for overførsel af supplerende pensionsrettigheder[11].

[11] (KOM(2005) 507 endelig af 20.10.2005). Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en styrkelse af retten til at overføre supplerende pensionsrettigheder.